

DANIEL

9:24-27

De zeventig weken wijzen volgens Steve Gregg op Jezus en de verwoesting van Jeruzalem in het jaar 70.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/daniel/9-24-27

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Inleiding en lezing van Daniël 9:24-27	4 min	4
2	Zeventig weken als 490 jaar	3 min	5
3	Tempelverwoesting en grote verdrukking	3 min	7
4	De indeling van de zeventig weken	3 min	9
5	De uitgestelde week in de bedelingenleer	3 min	10
6	Overtreding en zonde beëindigd	4 min	12
7	Verzoening en eeuwige gerechtigheid	2 min	15
8	Profetie en het Allerheiligste verzegeld	4 min	16
9	Jezus als gezalfde tempel en hogepriester	4 min	18
10	Beginpunt en opbouw van de 69 weken	3 min	20
11	De Messias gedood en de stad verwoest	3 min	22
12	De vloed en de gruwel van verwoesting	3 min	23
13	Het antichristscenario van de bedelingenleer	3 min	25
14	De Bijbelse basis van het antichristscenario	4 min	26

15	De mens der zonde en het beeld van het beest	4 min	28
16	De vorst die komen zal	3 min	30
17	De Messias bekrachtigt het verbond	3 min	32
18	Romeinse legers als gruwel van verwoesting	1 min	33
19	Waarom er geen onderbreking van 2000 jaar is	4 min	34
20	Begin- en eindpunt van de profetie	2 min	36
21	De decreten van Cyrus en Artaxerxes	3 min	37
22	Andersons berekening tot Palmzondag	3 min	38
23	Problemen met de Palmzondagberekening	2 min	39
24	Jezus' bediening in de zeventigste week	2 min	40
25	De Messias midden in de week gedood	2 min	41
26	Cyrus als waarschijnlijk beginpunt	2 min	42
27	Onzekere Perzische chronologie	4 min	43
	Om verder te lezen		45

1

Inleiding en lezing van Daniël 9:24-27

We kijken naar de beroemde profetie van de zeventig weken in Daniël 9. De vorige keer hebben we ons voornamelijk gericht op Daniël 8 en de profetieën daarin, maar we hebben ook naar het eerste deel van hoofdstuk 9 gekeken — eigenlijk naar het grootste deel ervan. Het hoofdstuk telt zevenentwintig verzen, en het grootste deel van het hoofdstuk, tot en met vers 19, bestaat uit het gebed van Daniël. Dat gebed hebben we de vorige keer bekeken. Ik wilde het laatste deel van het hoofdstuk bewaren om het afzonderlijk te behandelen. Dat is de profetie van de zeventig weken.

Het gebed van Daniël kwam voort uit het verlangen om de vervulling van de profetie van Jeremia te zien. Aan het begin van hoofdstuk 9 las Daniël de profetie van Jeremia over hoe de Babylonische ballingschap na zeventig jaar zou eindigen. Daniël las dit ongeveer zesenzestig of zevenenzestig jaar nadat zijn gevangenschap was begonnen. Daarom verwachtte hij dat de zeventig jaar bijna voorbij moesten zijn en dat het tijd zou zijn voor God om Jeruzalem te herstellen tot wat het daarvoor was geweest. Dus bad hij en trad hij op namens het volk Israël. Hij bekeerde zich namens hen en vroeg God om hen te herstellen.

Terwijl hij bad, kreeg hij bezoek. Deze bezoeker bracht hem een van de allerberoemdste profetieën uit het boek Daniël, een profetie waarvan de vervulling enigszins moeilijk vast te stellen is. Die is zelfs zo moeilijk vast te stellen dat er drie heel verschillende theorieën over de vervulling ervan bestaan. Alle drie de theorieën kunnen overtuigende argumenten aanvoeren. Daarom zijn we misschien niet in staat om tussen die theorieën te kiezen. Maar elk van die theorieën, en alle drie samen, laten zien dat deze profetie naar Jezus Christus wijst en een opmerkelijke reeks voorspellingen doet die daadwerkelijk zijn uitgekomen.

Laat ik bij vers 20 beginnen. Daniël 9:20 zegt:

Terwijl ik nog sprak en bad, en belijdenis deed van mijn zonde en van de zonde van mijn volk Israël, en mijn smeekbede uitstortte voor het aangezicht van de HEERE, mijn God, omwille van de heilige berg van mijn God —

DANIËL 9:20

“Seventy weeks are determined for your people and for your holy city—to finish the transgression, to make an end of sins, to make reconciliation for iniquity, to bring in everlasting righteousness, to seal up vision and prophecy, and to anoint the Most Holy.

“Know therefore and understand, that from the going forth of the command to restore and build Jeruzalem until Messiah the Prince, there shall be seven weeks and sixty-two weeks. The streets shall be built again, and the wall, even in troublous times.

“And after the sixty-two weeks Messiah shall be cut off, but not for Himself. And the people of the prince who is to come shall destroy the city and the sanctuary. The end of it shall be with a flood. Until the end of the war desolations are determined.

“Then he shall confirm a covenant with many for one week. But in the middle of the week he shall bring an end to the sacrifice and offering. And on the wing of abominations shall be one who makes desolate, even until the consummation, which is determined, is poured out on the desolate.” In sommige vertalingen luidt het laatste woord ‘verwoester’. Dat is wel het minste van onze zorgen.

2

Zeventig weken als 490 jaar

Tegen Daniël wordt gezegd dat er rekening moet worden gehouden met een periode van zeventig weken. In het Hebreeuws is het woord voor een week niet ‘week’, maar ‘zeventallen’. Wij beschouwen een week als iets wat uit zeven dagen bestaat. Het Hebreeuwse woord dat hier met ‘weken’ is vertaald, betekent eenvoudig ‘zeventallen’: zeventig zeventallen. Ik ken geen enkele commentator die denkt dat de zeventallen

naar iets anders verwijzen dan perioden van zeven jaar. De weken bestaan dus niet elk uit zeven dagen, maar elk uit zeven jaar. Zeventig van zulke weken vormen vierhonderdnegentig jaar.

Daar is men het vrijwel algemeen over eens. Wat mensen verder ook over de profetie denken, de ‘zeventig zeventallen’, wat een betere vertaling is, zouden vierhonderdnegentig van iets betekenen. Bijna iedereen zou het erover eens zijn dat het om jaren gaat. Waarom? Omdat Daniël begon te bidden en zich hierover zorgen begon te maken doordat hij over een periode van zeventig jaar had gelezen. Hij las Jeremia, en Jeremia zei dat de verwoestingen van Jeruzalem na zeventig jaar voltooid zouden zijn.

Nu lijkt deze profetie daarop voort te bouwen en te zeggen:

Daniël, je bent inderdaad bijna aan het einde van die zeventig jaar. Maar die periode van zeventig jaar eindigt met een bevel om Jeruzalem te herstellen en te herbouwen. Zo zullen die zeventig jaar eindigen. Maar dan begint er een nieuwe periode. Vanaf het bevel om Jeruzalem te herstellen en te herbouwen volgt er nog een tijd, nog een periode—niet zeventig jaar, maar zeventig keer zeven.

Het klinkt een beetje als toen Jezus zei dat je niet zevenmaal moet vergeven, maar zeventig maal zevenmaal.

Jezus zei tegen hem: Ik zeg u: niet tot zevenmaal, maar tot zeventig maal zeven maal.

MATTHEÛS 18:22

Maar in dit geval geeft de engel kennelijk een getalsmatige hoeveelheid. Sommige commentatoren, gewoonlijk degenen die iets minder behoudend zijn, denken dat het getal symbolisch is. Volgens hen gaat het niet werkelijk om een exact aantal jaren, maar zijn zeventig en zeven duidelijk getallen waarin het getal zeven voorkomt, dat in profetie een grote symbolische waarde heeft. Sommigen denken dus dat het gewoon een volledig aantal jaren betekent. Je zou zo kunnen redeneren, ware het niet dat de profetie werkelijk zo is uitgekomen. Je kunt daadwerkelijk zien wat er gebeurde toen

de 490 jaar eenmaal verstreken waren. Het gebeurde binnen precies de genoemde tijdsduur, of, afhankelijk van de theorie die je aanhangt, in elk geval binnen die algemene tijdsperiode.

Sommige mensen zeggen dat de profetie werkelijk de precieze datum van de intocht op Palmzondag voorspelde. We zullen deze theorieën uitvoerig onderzoeken. Anderen zeggen dat ze de datum aangeeft van het begin van de bediening van Christus en van Zijn kruisiging. Hoe dan ook, afhankelijk van de theorie die je aanneemt, is de profetie opmerkelijk en lijkt het aantal jaren letterlijk te zijn. Maar als het niet letterlijk was, zou het nog steeds waarde hebben, omdat het gebeurtenissen voorspelt die werkelijk hebben plaatsgevonden. Als 490 jaar, of 70 zeventallen, symbolisch bedoeld was, het zij zo. Maar we hebben geen enkele reden om daarop terug te vallen.

3

Tempelverwoesting en grote verdrukking

De periode waarover we spreken is 490 jaar. De ballingschap van Juda duurt 70 jaar, en de resterende geschiedenis van Juda beslaat nog eens 70 maal 7 jaar. Die periode zal eindigen met de hernieuwde verwoesting van de tempel. Ze begint met het decreet dat de Joden toestaat de tempel te herbouwen, en ze eindigt met de definitieve verwoesting van de tempel. Dat is wat er in vers 26 staat:

Na de tweeënzestig weken zal de Messias uitgeroeid worden, maar het zal niet voor Hemzelf zijn. Een volk van een vorst, een volk dat komen zal, zal de stad en het heiligdom te gronde richten. Het einde ervan zal zijn in de overstromende vloed en tot het einde toe zal er oorlog zijn, verwoestingen waartoe vast besloten is.

DANIËL 9:26

Dat zijn de stad Jeruzalem en de tempel. Zoals dit in de tijd van Daniël door de Babyloniërs was gedaan, zo zou het op een later tijdstip opnieuw gebeuren, bijna 500 jaar na Daniëls tijd.

Veel mensen hebben hun opvattingen over de eindtijd aan deze profetie ontleend. Ze hebben besloten dat een van deze perioden van zeven jaar, de laatste, de zeventigste week, de toekomstige periode van de grote verdrukking is. Vooral hierdoor is het idee ontstaan dat er een periode van grote verdrukking van zeven jaar zal zijn. Jezus sprak in Mattheüs 24:21 zeker over een grote verdrukking. Hij zei:

Want dan zal er een grote verdrukking zijn, zoals er niet geweest is vanaf het begin van de wereld, tot nu toe, en zoals er ook nooit meer zijn zal.

MATTHEÛS 24:21

In Openbaring 7:14 staat:

En ik zei tegen hem: U weet het, mijn heer. En hij zei tegen mij: Dezen zijn het die uit de grote verdrukking komen; en zij hebben hun gewaden gewassen en ze hebben hun gewaden wit gemaakt in het bloed van het Lam.

OPENBARING 7:14

Tweemaal spreekt de Bijbel over de grote verdrukking, maar op geen van beide plaatsen wordt vermeld hoelang die duurt. Nergens in de Bijbel wordt gezegd hoelang de grote verdrukking zal duren.

Het idee dat het een grote verdrukking van zeven jaar zal zijn, komt voort uit de gelijkstelling van de zeventigste week van Daniël met de grote verdrukking. Maar voor die vereenzelviging ontbreekt naar mijn mening een overtuigende onderbouwing, en we zullen zien waarom. Je moet weten dat sommige mensen menen dat de 70 weken eindigen bij de wederkomst van Christus, terwijl andere mensen geloven dat ze eindigen bij de eerste komst van Christus. Dat hoeft niet te verbazen, gezien alles wat we bij de profeten hebben bestudeerd. Er zijn passages waarvan de ene groep christenen gelooft dat ze bij de wederkomst vervuld moeten worden. Anderen geloven

dat ze bij de eerste komst vervuld zijn. Dat is hoofdzakelijk het verschil tussen een amillennialist en een premillennialist, hoewel postmillennialisten er ongeveer hetzelfde over zouden denken als de amillennialisten, enzovoort.

4

De indeling van de zeventig weken

Maar laten we naar de profetie kijken, zien wat ze werkelijk zegt en zien welke betekenis we erin kunnen ontdekken. Allereerst wordt de hele periode in vers 24 genoemd. Vervolgens wordt ons in vers 25 verteld dat ze wordt onderverdeeld in 7 weken en 62 weken. Als een week 7 jaar is, zouden 7 weken 49 jaar zijn. Vervolgens tel je daar nog eens 62 van die weken bij op. Op hoeveel weken kom je dan in totaal? Negenenzestig. Zeven en 62 is samen 69.

In vers 25 behandelen we dus de eerste 69 weken. Als een week 7 jaar is, vormen 69 van die weken samen 483 jaar. De 70 weken zijn in 3 gedeelten verdeeld. Je hebt 7 weken plus 62 weken, en natuurlijk blijft er nog 1 week over om te bespreken. Die wordt besproken in de verzen 26 en 27. De hele periode wordt in vers 24 genoemd, de eerste twee gedeelten worden in vers 25 genoemd, en vervolgens wordt de zeventigste week in de verzen 26 en 27 genoemd.

Wat moet er binnen het tijdsbestek van deze 70 weken, ofwel 490 jaar, tot stand worden gebracht? In vers 24 staat allereerst dat ze voor jouw volk zijn vastgesteld. Dat zou Daniëls volk zijn, de Joden, en voor jouw heilige stad. Dat zou Jeruzalem zijn. Dat wil zeggen dat Jeruzalem 490 jaar lang betekenis zal hebben, te beginnen met het decreet waarin iemand toestemming geeft om de stad te herbouwen. Je zou denken dat Jeruzalem na afloop van deze 490 jaar niet langer van betekenis zou zijn. Jeruzalem zal niet langer relevant zijn. Jeruzalem zal worden verwoest, en dan is het afgelopen met Jeruzalem.

We weten dat Jeruzalem in het jaar 70 na Christus werd verwoest, en dat zal hier in onze beschouwing worden meegenomen. Maar het is interessant dat mensen denken dat Jeruzalem zelfs nu nog een toekomst heeft, dat wil zeggen, een of andere profetische toekomst in Gods plan, terwijl de profetie juist de tijdsduur afbakt

waarin Jeruzalem betekenis zal hebben. Dit aantal jaren is vastgesteld voor de resterende periode van Joodse betekenis en de betekenis van Jeruzalem, de profetische betekenis.

Wat moet er in die tijd tot stand worden gebracht? Zes dingen worden genoemd:

Zeventig weken zijn er bepaald over uw volk en uw heilige stad, om de overtreding te beëindigen, de zonden te verzegelen, de ongerechtigheid te verzoenen, om een eeuwige gerechtigheid tot stand te brengen, om visioen en profeet te verzegelen, en om de Heiligheid van heiligheden te zalven.

DANIËL 9:24

Overigens kan de Hebreeuwse uitdrukking volgens Gregg zowel op 'het heilige der heiligen' als op 'de Allerheiligste' worden betrokken. De aangehaalde HSV geeft haar weer als 'de Heiligheid van heiligheden'. Als het de Allerheiligste is, dan is Jezus Degene Die alle christenen als de Allerheiligste zouden zien. Als het het heilige der heiligen is, dan gaat het over de zalving van het heilige der heiligen in de tempel.

5

De uitgestelde week in de bedelingenleer

Dispensationalist, de mensen die het vaakst over dit onderwerp spreken, geloven dat de eerste 69 weken verstreken en eindigden bij de triomfantelijke intocht van Christus op Palmzondag, maar dat de zeventigste week daar niet onmiddellijk op volgde. De zeventigste week werd uitgesteld, en blijft uitgesteld tot de opname van de gemeente. Wanneer de gemeente wordt opgenomen, zeggen zij, begint de zeventigste week. In wezen zeggen ze dat de dag waarop Jezus op de ezel Jeruzalem binnenreed, de laatste dag van de 69e week was, en dat de klok toen ophield met tikken. Volgens hen gaat de klok bij de opname van de gemeente weer tikken, en dan begint de zeventigste week.

Ze zeggen dat dit waar is omdat de dingen waarvan wordt gezegd dat ze binnen de 70 weken moeten plaatsvinden, deze zes dingen, nog niet gebeurd zijn. Ze geloven dat deze dingen bij de wederkomst van Christus tot stand zullen worden gebracht. Hoewel de 70 weken allang verstreken zijn — dat wil zeggen, 490 opeenvolgende jaren eindigden 2000 jaar geleden — zijn sommige dingen die binnen de 70 weken vervuld moeten worden dus nog niet vervuld. Daarom moet de zeventigste week nog in de toekomst liggen. Er moet ergens een niet genoemde onderbreking zijn geweest.

Vergeet niet dat de dispensationalisten degenen zijn die ons vertellen dat zij de Bijbel letterlijk nemen. Maar telkens wanneer hun theologie een onderbreking nodig heeft, voegen ze er een in waar de Bijbel er geen noemt. Dat zou ik niet het letterlijk nemen van de Bijbel noemen. Ze geloven dat er een onderbreking zit bij de enkels van het beeld dat Nebukadnezar in zijn droom zag, een onderbreking van meer dan 1500 jaar tussen de enkels en de voeten. Ze geloven dat er een soortgelijke onderbreking zit in het vierde beest van Daniël hoofdstuk 7. Ze geloven bijvoorbeeld dat er in Jesaja 61, vers 1 en 2, een onderbreking van 2000 jaar zit.

Je herinnert je misschien het vers dat Jezus aanhaalde. Jesaja spreekt daar:

De Geest van de Heere HEERE is op Mij, omdat de HEERE Mij gezalfd heeft om een blijde boodschap te brengen aan de zachtmoedigen. Hij heeft Mij gezonden om te verbinden de gebrokenen van hart, om voor de gevangenen vrijlating uit te roepen en voor wie gebonden zaten, opening van de gevangenis;

JESAJA 61:1

Er staat:

om uit te roepen het jaar van het welbehagen van de HEERE en de dag van de wraak van onze God; om alle treurenden te troosten;

JESAJA 61:2

Het vers gaat verder:

En de dag waarop onze God wraak neemt.

Jesaja 61:2 zegt dat Jezus kwam om het aangename jaar van de Heere en de dag van de wraak van onze God uit te roepen. Dispensationalisten geloven dat de dag van de wraak nog toekomstig is, bij de wederkomst van Christus. Daarom zeggen ze dat er een onderbreking van 2000 jaar zit tussen de eerste helft van vers 2 in Jesaja 61 en de tweede helft van dat vers. Waarom? Omdat ze geloven dat veel van deze profetieën pas bij de wederkomst van Christus vervuld worden, terwijl ze volgens een natuurlijkere lezing bij de eerste komst van Christus vervuld zijn.

6

Overtreding en zonde beëindigd

Het argument dat deze zes dingen in Daniël 9:24 nog niet gebeurd zijn, en dat de zeventigste week daarom nog niet verstreken is en in de toekomst moet liggen, is een deel van de reden waarom zij de zeventigste week uitstellen. Maar laten we deze zes dingen bekijken en ons afvragen waarom we zouden zeggen dat ze nog niet gebeurd zijn.

Wat zijn deze zes dingen? Wat binnen de zeventigste week moet gebeuren, is dat het volk Israël de overtreiding moet voleindigen. Wat betekent het om de overtreiding te voleindigen? Het is misschien enigszins dubbelzinnig, dat moet ik toegeven, maar volgens mij gaat het over datgene waar Jezus het in Mattheüs 23 over had.

In Mattheüs 23:29 zei Jezus:

Wee u, schriftgeleerden en Farizeeën, huichelaars, want u bouwt de graven voor de profeten en versiert de grafmonumenten van de rechtvaardigen, en u zegt: Als wij in de tijd van onze vaders hadden geleefd, hadden wij niet met hen meegewerkt om het bloed van de profeten te vergieten. Aldus getuigt u tegen uzelf, dat u kinderen bent van hen die de profeten gedood hebben. Maakt ook u dan de maat van uw vaders vol!

MATTHEÛS 23:29-32

Hun vaders hadden zich gedurende hun hele geschiedenis tegen God verzet en de profeten vermoord. Hij zegt: 'Jullie gaan dat nu voleindigen. Jullie gaan aanvullen wat er nog ontbreekt aan de schuld van jullie vaders. Jullie gaan hun geschiedenis van overtredingen tot het einde toe volmaken.' Volgens mij was de kruisiging van Jezus Christus de bekroning van Israëls historische overtredingen tegen God en tegen Zijn profeten. Je zou dit beslist kunnen zien als het voleindigen van de overtredingen. Het oordeel dat hen daarom trof, volgde natuurlijk kort daarna.

Zeventig weken zijn er bepaald over uw volk en uw heilige stad, om de overtreding te beëindigen, de zonden te verzegelen, de ongerechtigheid te verzoenen, om een eeuwige gerechtigheid tot stand te brengen, om visioen en profeet te verzegelen, en om de Heiligheid van heiligheden te zalven.

DANIËL 9:24

Als je denkt dat dit gaat over het bereiken van een tijd waarin niemand meer zondigt, dan zouden we natuurlijk moeten zeggen dat dit nog niet is gebeurd. Maar waarom zouden we die betekenis hieraan moeten opdringen? In Hebreeën 9:25–26 staat:

en dat niet om Zichzelf dikwijls te offeren, zoals de hogepriester elk jaar in het heiligdom binnengaat met bloed dat niet van hemzelf is. Want dan had Hij vanaf de grondlegging van de wereld dikwijls moeten lijden. Maar nu is Hij bij de voleinding van de eeuwen eenmaal geopenbaard om de zonde teniet te doen door het offer van Zichzelf.

HEBREEËN 9:25-26

Zou het definitief wegdoen van de zonde niet ongeveer hetzelfde zijn als wat hier in de gebruikte Engelse vertaling ‘een einde maken aan de zonden’ wordt genoemd? De HSV vertaalt deze woorden met ‘de zonden te verzegelen’. Je doet die definitief weg, eens en voor altijd. Het boek Hebreeën wijst er natuurlijk op dat het voortdurende zondigen en de voortdurende noodzaak om voor de zonde verzoening te doen, vereisten dat de Grote Verzoendag jaar na jaar werd herhaald. Maar de schrijver van Hebreeën betoogt — en dat werkt hij volledig uit in het volgende hoofdstuk, hoofdstuk 10 — dat Christus Zijn offer niet hoeft te herhalen. Want eens en voor altijd is Hij erin geslaagd het probleem van de zonde aan te pakken en die met Zijn eigen bloed weg te doen. Het lijkt mij redelijk om dat te omschrijven als een einde maken aan de zonde. ‘De zonde wegdoen’ is de formulering die de schrijver van Hebreeën gebruikt.

7

Verzoening en eeuwige gerechtigheid

Het derde is verzoening te doen voor ongerechtigheid. Heeft Jezus verzoening tot stand gebracht of niet? Ik weet niet hoe iemand vanuit christelijk oogpunt zou kunnen betogen dat dit niet is uitgekomen. Paulus zei in 2 Korinthe, hoofdstuk 5, vers 19:

God was het namelijk Die in Christus de wereld met Zichzelf verzoende, en aan hen hun overtreddingen niet toerekende; en Hij heeft het woord van de verzoening in ons gelegd.

2 KORINTHE 5:19

of de boodschap van verzoening. Het evangelie is de boodschap dat God in Christus de wereld met Zichzelf verzoende. Is dat niet verzoening doen voor ongerechtigheid? Mij klinkt het wel zo in de oren.

Hoe zit het met het brengen van eeuwigdurende gerechtigheid? Nogmaals, als iemand dit zo opvat dat er wereldwijd omstandigheden ontstaan waarin geen ongerechtigheid bestaat en alles volmaakt is, dan zouden we natuurlijk moeten zeggen dat dit niet is gebeurd. Maar ook hier is er geen reden om die betekenis aan de uitspraak op te dringen. Eeuwigdurende gerechtigheid brengen: als gerechtigheid door Christus is ingevoerd, en als die gerechtigheid eeuwigdurend is, dan zouden we moeten zeggen dat Hij eeuwigdurende gerechtigheid heeft gebracht.

In Romeinen 3:21 zei Paulus:

Maar nu is zonder de wet gerechtigheid van God geopenbaard, waarvan door de Wet en de Profeten is getuigd:

ROMEINEN 3:21

De gerechtigheid van God is nu in Christus geopenbaard. Paulus zegt vervolgens in de verzen 25 en 26:

Hem heeft God openlijk aangewezen als middel tot verzoening, door het geloof in Zijn bloed. Dit was om Zijn rechtvaardigheid te bewijzen vanwege het voorbijgaan aan de zonden die eertijds hadden plaatsgevonden onder de verdraagzaamheid van God. Hij deed dit om Zijn rechtvaardigheid te bewijzen nu in deze tijd, zodat Hijzelf rechtvaardig is én rechtvaardigt degene die uit het geloof in Jezus is.

ROMEINEN 3:25-26

God heeft gerechtigheid gebracht. Hij heeft Zijn gerechtigheid getoond, en nu is er een gerechtigheid van God die niet door de wet is en die ons is gegeven. Dit is een eeuwigdurende gerechtigheid. Ik geloof niet dat de Bijbel ergens leert dat deze gerechtigheid die Jezus heeft ingevoerd, op een dag tot een einde zal komen. Dit is eeuwigdurende gerechtigheid die is gebracht.

8

Profetie en het Allerheiligste verzegeld

Wat is het vijfde dat binnen de zeventig weken moet gebeuren? Gezicht en profetie verzegelen. Ook hier geldt dat verzegelen een term is die op verschillende manieren kan worden gebruikt. In Daniël betekende het verzegelen van de profetie een paar keer zelfs dat de boekrol werd opgerold, verzegeld en opgeborgen. Of dat hier de betekenis is, is moeilijk te zeggen. Sommigen denken dat de profetie verzegelen betekent dat de profetie wordt bevestigd. Sommigen denken dat het betekent dat de profetie wordt vervuld. Gregg volgt hier de Engelse lezing 'visioen en profetie verzegelen'; de HSV heeft 'visioen en profeet verzegelen'. Het is niet helemaal duidelijk wat het betekent. Maar het is niet moeilijk om voor die uitdrukking een betekenis te bedenken die net zo redelijk is als elke andere en die inderdaad door Jezus vervuld zou zijn.

Jezus kwam en Hij vervulde profetie. De profetieën die God gaf over de komst van de Messias en het Koninkrijk, werden in Christus vervuld. Jezus zei in het bijzonder dat de verwoesting van Jeruzalem, die ruimschoots binnen het leven van Zijn luisteraars zou plaatsvinden, de vervulling zou zijn van alles wat geschreven stond. In Lukas 21, vers 22, zou Jeruzalem worden verwoest,

Want dit zijn dagen van wraak, opdat al wat geschreven staat, vervuld wordt.

LUKAS 21:22

Wat 'het gezicht en de profetie verzegelen' ook betekent, volgens mij is het gebeurd. Dat geldt zowel als het betekent dat je die opbergt omdat ze vervuld zijn en niet meer gelezen hoeven te worden, als wanneer het eenvoudigweg 'vervullen' betekent. En als het niet betekent dat die wordt vervuld, is het volstrekt niet duidelijk wat het dan wel betekent. De uitdrukking is dubbelzinnig, maar volgens mij is de waarschijnlijkste betekenis dat het gezicht en de profetie worden vervuld, dat God er door de vervulling Zijn stempel van goedkeuring op zet.

En ten slotte: het Allerheiligste of de Allerheiligste zalven. Aanhangers van de bedelingenleer geloven dat dit gaat over het zalven van het Allerheiligste in de tempel. Zij geloven dat dit gaat over een herbouwde tempel, hetzij de tempel van het duizendjarig rijk, hetzij een tempel die aan het einde van het tijdperk wordt herbouwd, en dat het Heilige der Heiligen gezalfd en gewijd zal moeten worden en in gebruik zal moeten worden genomen.

Aanhangers van de bedelingenleer geloven dat er tijdens de regering in het duizendjarig rijk, wanneer Jezus terugkomt, offers in de tempel zullen zijn. De tempel in Jeruzalem zal worden herbouwd. Er zal opnieuw een Levitisch priesterschap zijn. Er zullen opnieuw dierenoffers zijn. Het heilige der heiligen zal weer in gebruik worden genomen. Waarom? Wie zal het zeggen? Ik kan me geen enkele Bijbelse reden voorstellen waarom het heilige der heiligen in de tempel in Jeruzalem enig nut zou hebben. De enige keer dat het nut had, was op de Grote Verzoendag, wanneer de hogepriester er eenmaal per jaar binnenging om verzoening te doen voor de zonden van het volk. Daarvoor diende het heilige der heiligen. Als Jezus eenmaal gestorven is,

waarom zou God dan tijdens het duizendjarig rijk teruggaan en opnieuw een jaarlijks ritueel invoeren waarbij de hogepriester het heilige der heiligen binnengaat? De schrijver van Hebreëen wijst erop dat dit ritueel alleen werd uitgevoerd omdat het werk nog niet voltooid was, en dat het achterhaald werd doordat Jezus Zichzelf eens en voor altijd offerde. Waarom God dat ritueel opnieuw zou instellen, gaat mijn begrip te boven, en het lijkt mij beslist tegen de Schrift in te gaan.

9

Jezus als gezalfde tempel en hogepriester

Dit gaat niet over het zalven van een nieuw heilige der heiligen in een herbouwde tempel. Het gaat om iets anders. Ofwel wordt hier gesproken over het zalven van Jezus, de Heilige, ofwel over Hem die met Zijn eigen bloed het heilige der heiligen in de hemel zalft. Volgens de Bijbel zijn beide gebeurd.

Jezus is trouwens de nieuwe tempel. Vergeet niet dat Hij zei:

Jezus antwoordde en zei tegen hen: Breek deze tempel af en in drie dagen zal Ik hem laten herrijzen.

JOHANNES 2:19

Het lichaam van Christus is de tempel. Nu wij het lichaam van Christus zijn, zijn wij de tempel. De tempel van God is het lichaam van Christus: eerst Hij alleen, toen Hij hier was; daarna, nadat Hij Zijn Geest had gezonden, zijn allen die in Zijn lichaam zijn de tempel van God. Dus als er sprake is van het zalven van de tempel, zou dat beslist niet het zalven van een tempel in Jeruzalem zijn. Er is in Daniël 9 niet de geringste aanwijzing dat er in de laatste dagen een herbouwde tempel in Jeruzalem zal zijn.

Wat het zalven van de Heilige betreft, het staat vast dat Jezus gezalfd is. Maar als we echte bewijsteksten willen, kunnen we daar daadwerkelijk Schriftplaatsen voor vinden. In Handelingen 10 predikt Petrus in het huis van Cornelius. Wanneer hij in Handelingen 10, vers 38, het verhaal aan Cornelius vertelt, zegt hij:

hoe God Jezus van Nazareth gezalfd heeft met de Heilige Geest en met kracht en hoe Hij het land doorgegaan is, terwijl Hij goeddeed en allen die door de duivel overweldigd waren, genas, want God was met Hem.

HANDELINGEN 10:38

Hij zegt dat God Jezus van Nazareth heeft gezalfd. Hij is de Heilige. Het Nieuwe Testament noemt Hem in feite de Heilige. Petrus zelf, die deze preek houdt, noemde Jezus eerder, in hoofdstuk 3, de Heilige en de Rechtvaardige. Petrus was er dus kennelijk van overtuigd dat de Heilige gezalfd was.

Maar als we dit willen opvatten als een verwijzing naar de zalving van de heilige plaats, dat wil zeggen van het heilige der heiligen in een tempel, dan wordt ook dat bevestigd in Hebreeën 9, vers 12. We kunnen de verzen 11 en 12 lezen. Hebreeën 9, vers 11 en 12, zegt:

Maar toen is Christus verschenen, de Hogepriester van de toekomstige heilsgoederen. Hij is door de grotere en meer volmaakte tabernakel gegaan, die niet met handen is gemaakt, dat is: die niet van deze schepping is. Hij is niet door bloed van bokken en kalveren, maar door Zijn eigen bloed eens en voor altijd binnengegaan in het heiligdom en heeft daardoor een eeuwige verlossing teweeggebracht.

HEBREEËN 9:11-12

Wat deed Jezus dus? Net als de hogepriester ging Hij volgens de gebruikte Engelse vertaling het heilige der heiligen binnen, maar deze keer in de hemel; de HSV spreekt hier algemener over 'het heiligdom'. Wat deed de priester op de Grote Verzoendag in

het heilige der heiligen? Hij sprenkelde bloed op het verzoendeksel. Er staat opgetekend dat Jezus datzelfde doet, alleen sprenkelt Hij Zijn eigen bloed. Met andere woorden, als we de laatste zinsnede in Daniël 9:24 willen opvatten als een verwijzing naar de zalving van de heilige plaats, dan hebben we die in Jezus. Toen Hij naar de hemel ging, sprenkelde Hij Zijn eigen bloed in het heilige der heiligen in de hemel. Als we willen dat het om de Heilige gaat, dan hebben we dat ook. Jezus is de Heilige. Hij is gezalfd.

10

Beginpunt en opbouw van de 69 weken

Met andere woorden, alle zes de dingen die binnen 70 weken moesten plaatsvinden, zijn in de eerste eeuw gebeurd. Ze gebeurden ofwel tijdens het leven van Jezus, ofwel later, bij de verwoesting van de tempel in Jeruzalem in het jaar 70 na Christus. Daar kunnen we dus in elk geval mee beginnen. De vervulling van Daniëls 70 weken hoeft niet naar de toekomst te worden verschoven, want het Nieuwe Testament bevestigt dat alle dingen die in die periode moesten gebeuren, al gebeurd zijn.

Wat zien we in vers 25 van Daniël 9? Daniël 9:25:

U moet weten en begrijpen: vanaf de tijd dat het woord uitgaat om te laten terugkeren en om Jeruzalem te herbouwen tot op Messias, de Vorst, verstrijken er zeven weken en tweeënzestig weken. Plein en gracht zullen opnieuw gebouwd worden, maar wel in benauwde tijden.

DANIËL 9:25

We zullen moeten vaststellen wanneer dat bevel werd gegeven, want daar beginnen de 70 weken.

Daarmee zijn natuurlijk de eerste 69 van de 70 weken behandeld en blijft de zeventigste week tot nu toe onvermeld.

In totaal zullen er 69 weken zijn. Voor de bespreking worden ze verdeeld in zeven weken en 62 weken. Het is niet helemaal duidelijk waarom, want ons wordt niet verteld wat het verschil is tussen de eerste zeven weken en de resterende 62 weken. Maar er staat:

De straat en de muur zullen weer worden gebouwd, zelfs in moeilijke tijden.

Sommige mensen geloven dat de bouw van de stad en de muur binnen de eerste zeven weken moet plaatsvinden, oftewel binnen de eerste 49 jaar na het decreet. Daarna zouden er nog eens 62 weken moeten verstrijken totdat de Messias komt.

Hoe dan ook, wat we kunnen zien, is dat er een bevel zal uitgaan om Jeruzalem te herstellen en te herbouwen. Daarna zullen er 69 weken verstrijken. Vers 26 zegt:

Na de tweeënzestig weken zal de Messias uitgeroeid worden, maar het zal niet voor Hemzelf zijn. Een volk van een vorst, een volk dat komen zal, zal de stad en het heiligdom te gronde richten. Het einde ervan zal zijn in de overstromende vloed en tot het einde toe zal er oorlog zijn, verwoestingen waartoe vast besloten is.

DANIËL 9:26

Die kwamen in het vorige vers natuurlijk na de zeven. Er waren zeven weken en daarna 62. Er staat niet 'na 62 weken', maar 'na de 62 weken' — de 62 weken die eerder genoemd werden. Dat betekent aan het einde van in totaal 69 weken. Gaan we te snel? Bij sommige mensen raakt hun hele denken bij al deze dingen volledig in de knoop. Maar tegen de tijd dat we het einde van de 62 bereiken, hebben we hier in totaal 69 weken, want daarvoor waren er zeven. Er zijn zeven weken en 62 weken, in totaal 69. Dus wat gebeurt er na de 62 weken, oftewel na in totaal 69 weken, wat neerkomt op 483 jaar? De Messias zal worden uitgeroeid. 'Uitgeroeid' is een term die in het Oude Testament wordt gebruikt in de betekenis van gedood worden. Dit voorspelt dus de dood van de Messias.

11

De Messias gedood en de stad verwoest

De Messias werd in vers 25 genoemd als Degene Die zou komen. Hij zou binnen de 69 weken komen. Maar nu, na de laatste van die weken, na de 69e van die weken, zal Hij worden uitgeroeid. Hij zal worden gedood, maar niet voor Zichzelf. Jezus stierf natuurlijk niet voor Zichzelf, maar voor onze zonden.

De stad en het heiligdom zijn Jeruzalem en de tempel. Dit zou de tempel zijn die in Daniëls tijd, of kort daarna, herbouwd zou worden. Die zal opnieuw verwoest worden door een bepaald volk en een vorst die zal komen. Het volk dat dat deed, waren natuurlijk de Romeinen.

Wie is de vorst die zal komen? Vermoedelijk Titus. Hij was de Romeinse generaal die later keizer werd. Hij zou de vorst kunnen zijn die zal komen. Hij was de zoon van de keizer. Hij was een vorst over het Romeinse volk, en de Romeinen kwamen en deden dit. Titus past heel goed als identificatie van deze vorst. Toch wordt het woord 'vorst' op een heel interessante manier gebruikt in het volgende hoofdstuk van Daniël, waar een engel die naar Daniël onderweg is, wordt tegengehouden door de vorst van Perzië.

De vorst van Perzië in hoofdstuk 10 is een demonische macht, blijkbaar een soort demon die een bepaald toezichthoudend gezag over het Perzische volk heeft. Als je hoofdstuk 10 doorleest, zul je ontdekken dat er niet alleen een vorst van Perzië is, maar ook een vorst van Griekenland die zal komen. De engel zegt:

Na de vorst van Perzië zal de vorst van Griekenland komen,

DANIEL 10:20

Die moet natuurlijk zijn opgekomen met de opkomst van het Griekse Rijk, dat Perzië veroverde.

Het is mogelijk dat de daaropvolgende vorst de vorst van Rome was, hoewel hij nooit bij name genoemd wordt. Het waren de Romeinen die Jeruzalem verwoestten, en de vorst van het volk dat zal komen, zou heel goed dat vorstendom kunnen zijn, dat

demonische vorstendom, en niet de menselijke vorst. Het maakt niet uit. Het is alleen een interessant punt. Het verandert eigenlijk niets aan de manier waarop we de vervulling hiervan begrijpen.

Het punt is alleen dat Daniël in hoofdstuk 10 een vorst van Perzië en een vorst van Griekenland noemt, en daarna nog een vorst die zal komen. Als dat gaat over de vorst die na de vorst van Griekenland komt, dan is dat een demonische macht die over het Romeinse Rijk zal heersen. Dat zou hier ook passen. Het maakt niet uit. Het kan over Titus gaan, of het kan over een demonisch vorstendom gaan, maar het punt is dat het gaat over de Romeinen die Jeruzalem verwoesten. We weten wanneer dat gebeurt, dus de vervulling hiervan zal niet erg moeilijk te herkennen zijn.

12

De vloed en de gruwel van verwoesting

Daarna gaat vers 26 verder en zegt:

Het zal eindigen met een overstroming.

In profetische taal betekent een vloed soms een invasie en soms een verstrooiing. Vloedwater kan naar binnen stromen of naar buiten stromen. Als het naar binnen stroomt, gaat het om de Romeinen die de stad binnenvallen wanneer ze door de muren heen breken. Dan is er die vloed van indringers die de stad binnenstroomt. Als het een vloed uit de stad is, zou het een verstrooiing zijn. De Joden werden als gevolg van deze nederlaag daadwerkelijk over de hele wereld verstrooid. Hoe dan ook, de vloed zou naar mensen verwijzen: ofwel soldaten die binnenkomen, ofwel gevangenen die naar buiten gaan. Het maakt eigenlijk niet uit. De term 'vloed' kan op beide manieren worden gebruikt.

Er staat dus dat er een oorlog is. Dit is de eerste keer dat er een oorlog wordt genoemd, maar die ligt al besloten in de uitspraak dat zij de stad en het heiligdom verwoesten. Er is een oorlog. Tot het einde van die oorlog zijn verwoestingen vastgesteld. Het lijkt erop dat die verwoesting de verwoesting van de tempel is, want er staat vervolgens:

Hij zal voor velen het verbond versterken, één week lang.
Halverwege de week zal Hij slachtoffer en graanoffer doen ophouden. Over de gruwelijke vleugel zal een verwoester zijn, zelfs tot aan de voleinding, die, vast besloten, uitgegoten zal worden over de verwoeste.

DANIEL 9:27

Nu komen we bij de zeventigste week. Er wordt met velen een verbond bekrachtigd voor deze periode van zeven jaar, deze ene week, de laatste van de zeventig weken.

Aan deze regel ontleen we het idee van een gruwel die verwoesting brengt, of een gruwel van de verwoesting. De gruwel van de verwoesting komt uit dit vers. Deze term wordt herhaald in hoofdstuk 11 en hoofdstuk 12, en in hoofdstuk 11 wordt hij toegepast op een andere gebeurtenis. In hoofdstuk 11 is de gruwel die verwoesting brengt het offeren van een varken in de tempel door Antiochus Epiphanes. Dat zal ondubbelzinnig duidelijk worden wanneer we bij hoofdstuk 11 komen.

Hier gaat het echter niet over Antiochus, want dit is nadat de Messias is uitgeroeid. Antiochus leefde 168 jaar voordat de Messias kwam. Daarom gaat het hier niet om Antiochus, maar om de Romeinen. Zij zijn degenen die de stad en het heiligdom hebben verwoest. Er zijn dus twee gruwelen van de verwoesting. Er is die van Antiochus Epiphanes, en dan is er die van de Romeinen die de stad Jeruzalem verwoesten.

Iemand zou kunnen zeggen: 'Wacht eens. Er staat niet dat deze gruwel de verwoesting van Jeruzalem door de Romeinen is.' Veel, waarschijnlijk de meeste, populaire profetieleraars van tegenwoordig zijn namelijk aanhangers van de bedelingenleer, en zij zeggen: 'Nee, de gruwel van de verwoesting hier is de antichrist die zijn beeld opricht in een toekomstige, herbouwde tempel in Jeruzalem.'

Toen Jezus in Mattheüs, hoofdstuk 24, tegen Zijn discipelen zei:

Wanneer jullie de gruwel van de verwoesting zien waarover de profeet Daniël sprak, moeten jullie die in Judea zijn, vluchten,

MATTHEÛS 24:15-16

13

Het antichristscenario van de bedelingenleer

geloven aanhangers van de bedelingenleer dat Jezus het heeft over een beeld van de antichrist dat in Jeruzalem wordt opgericht, in een tempel die in de laatste dagen herbouwd zal worden. Die tempel staat er nu niet, maar zij geloven dat de tempel in Jeruzalem ergens in de nabije toekomst waarschijnlijk herbouwd zal worden. De antichrist zal daadwerkelijk voor één week, voor zeven jaar, een verbond sluiten met het Joodse volk.

Een van de vaak geopperde scenario's is dat Israël vóór de opkomst van de antichrist aangevallen zal worden door de vijanden van Israël, mogelijk in de oorlog van Gog en Magog uit Ezechiël 38 en 39. Israël zal daaruit komen door een wonderbaarlijke bevrijding. Maar daarna zal het gevaar waarin Israël verkeert voor iedereen zo duidelijk zijn, dat de nieuwe wereldleider die zal opstaan, de antichrist, zal komen en een overeenkomst zal sluiten om Israël te beschermen.

Ik weet niet zeker waarom dit scenario logisch is, want volgens deze opvatting is Israël zojuist door goddelijk vuur en zwavel uit de hemel tegen haar vijanden beschermd, en is vijf zesde van haar invallers weggevaagd. Volgens het scenario waarin de aanhangers van de bedelingenleer geloven, weet ik niet waarom ze op zoek zouden zijn naar een mens die hun bescherming aanbiedt, wanneer God hun vijanden zo opvallend door bovennatuurlijk ingrijpen heeft vernietigd. Toch is dit hoe het mij werd geleerd toen ik een aanhanger van de bedelingenleer was.

Na het avontuur met Gog en Magog zal de antichrist komen als wereldleider over een verbond van tien Europese landen, en hij zal een of ander verdrag met Israël sluiten, een verdrag voor zeven jaar. Volgens de bepalingen van dat verdrag zullen zij zich

veilig genoeg voelen om hun tempel te herbouwen. De tempel zal dus onder het beschermheerschap van de antichrist herbouwd worden.

Maar halverwege die zeven jaar zal hij dat verdrag schenden. Na drieënhalf jaar zal hij laten zien dat hij zijn beloften niet trouw is, en hij zal dit beeld van zichzelf oprichten in de tempel die de Joden hebben herbouwd. Daarmee zal hij die tempel ontwijden, op vrijwel dezelfde manier als Antiochus Epiphanes dat in de tweede eeuw voor Christus deed. Dit zal het midden van de grote verdrukking zijn, wanneer de antichrist zijn beeld in de tempel opricht. Dit markeert het middelste deel van de grote verdrukking, of het middelste deel van Daniëls zeventigste week.

14

De Bijbelse basis van het antichristscenario

De Joden die verstandig zijn, zullen zien dat hij geen vriend is, en zij zullen naar de woestijn vluchten en overleven. Zij zullen zijn als de vrouw die in Openbaring 12 vluchtte en door God in de woestijn wordt onderhouden tot de wederkomst van Christus, drieënhalf jaar lang. Met andere woorden, men denkt dat Jezus aan het einde van de zeventigste week komt. Maar de zeventigste week bestaat uit de zeven jaar van de grote verdrukking vlak vóór de komst van Christus. Dit is het schema van de bedelingenleer.

Een groot deel van hun scenario rond de antichrist is natuurlijk gebaseerd op één enkel vers, Daniël 9, vers 27, waar staat:

Dan zal hij voor één week een verbond met velen bevestigen, maar halverwege die week zal hij een einde maken aan de offers.

Dit zegt dus dat hij, de antichrist, dit verbond voor zeven jaar sluit, maar dat hij het verbond halverwege verbreekt en een einde maakt aan het offersysteem door de tempel te ontwijden, vrijwel zoals Antiochus Epiphanes dat eerder deed.

Als je met een aanhanger van de bedelingenleer praat, zal die je altijd dit scenario geven: er is een grote verdrukking van zeven jaar. De antichrist is gedurende de eerste helft bevriend met Israël. Halverwege verraadt hij hen. Na drieënhalf jaar richt hij zijn

beeld op in de tempel. Dat is de gruwel van de verwoesting, zeggen zij, en dat is het midden van de grote verdrukking. Daarna zijn er nog maar drieënhalf jaar nodig voordat Jezus terugkomt. Maar het ergste deel van de grote verdrukking vindt daarna plaats.

Als je hen vraagt: 'Laat me een Schriftgedeelte zien waarin we ergens lezen dat een antichrist een beeld van zichzelf in een tempel opricht', dan weten ze geen antwoord. Er is nergens een verwijzing naar een antichrist die een beeld van zichzelf in een tempel opricht.

Toen we Openbaring bespraken, heb ik dit naar voren gebracht: Openbaring 13 spreekt over het beest en over hoe het tweede beest een beeld van het eerste beest maakt en eist dat iedereen het aanbidt. Dat maakt deel uit van het scenario. Dat is een stukje van de puzzel dat de aanhangers van de bedelingenleer gebruiken om het scenario samen te stellen dat ik heb beschreven. Het beeld van het beest wordt gemaakt en alle mensen moeten hem aanbidden.

Openbaring zegt er natuurlijk geen woord over dat het zich in Jeruzalem of in een tempel bevindt. Als je Openbaring op zichzelf zou lezen, zou je nooit op het idee komen dat er een tempel was waarin dit beeld werd opgericht. Het beeld bestaat gewoon. Het wordt eenvoudigweg gemaakt. Het zou overal kunnen zijn. Het zou in Rome kunnen zijn. Het zou in New York kunnen zijn. Het zou in Hollywood kunnen zijn. Het zou in Bagdad kunnen zijn. Het zou overal kunnen zijn.

Maar als je Openbaring leest, is er niets wat dit beeld ook maar ergens in de buurt van een tempel plaatst. Het is eenvoudigweg een beeld dat wordt gemaakt en dat de mensen moeten aanbidden, net als in Daniël 3. Nebukadnezar maakte een beeld en eiste dat iedereen het aanbad. Het stond niet in Jeruzalem. Het stond zelfs niet in een tempel. Openbaring 13 schetst dat beeld dus niet echt, al levert het wel één element: het beeld van het beest. Openbaring 13 is zelfs de enige plaats in de Bijbel waar een beeld van het beest wordt genoemd. Het idee dat er een standbeeld of beeld van de antichrist zou komen, moet dus wel uit die passage komen, want het is nergens anders te vinden.

15

De mens der zonde en het beeld van het beest

Maar waar komt het gedeelte over de tempel vandaan? Dat komt uit 2 Thessalonicenzen 2. In 2 Thessalonicenzen 2 staat dat de mens der zonde in de tempel van God zal zitten en zal verkondigen dat hij God is. Als je nu alleen 2 Thessalonicenzen had en niet Openbaring, zou je nooit de indruk krijgen dat hier sprake is van een beeld. De mens der zonde zelf zit in de tempel van God. Dat is wat er staat. En als iemand de Bijbel letterlijk wil uitleggen, zou hij niet moeten zeggen dat er een beeld van de antichrist zal zijn. Hij zou moeten zeggen dat de antichrist zelf daar zal zitten, als hij het is, als Paulus over de toekomstige antichrist spreekt, zoals zij denken, en niet een beeld van hemzelf.

Dat is Tweede Thessalonicenzen 2, vers 4. In het voorgaande vers wordt de mens der zonde genoemd, de zoon des verderfs. En vers 4 zegt:

de tegenstander, die zich ook verheft boven al wat God genoemd of als God vereerd wordt, zodat hij als God in de tempel van God gaat zitten en zichzelf als God voordoet.

2 THESSALONICENZEN 2:4

Nu wil ik om te beginnen zeggen dat er niets in de Bijbel staat wat vereist dat deze zoon des verderfs over wie Paulus spreekt, dezelfde persoon is als het beest dat in Openbaring wordt genoemd. Dit is een aanname die aanhangers van de bedelingenleer doen. Het staat hun vrij die aanname te doen, maar ik wil alleen dat je weet dat er niets is wat haar ondersteunt. Er staat niets in de Bijbel wat deze twee identiteiten met elkaar verbindt.

Ten tweede wordt er een standbeeld van het beest gemaakt, maar er wordt niets over gezegd dat het in een tempel staat. De zoon des verderfs zelf zit in de tempel, maar er wordt nergens gezegd dat hij een beeld van zichzelf heeft. We vinden dus geen van de elementen samengevoegd op de manier waarop de aanhangers van de bedelingenleer ze hebben samengevoegd.

En wanneer je bij Daniël 9 komt, wordt er helemaal niet naar een antichrist verwezen. Hoewel vers 27 zegt:

Hij zal voor velen het verbond versterken, één week lang.
Halverwege de week zal Hij slachtoffer en graanoffer doen ophouden. Over de gruwelijke vleugel zal een verwoester zijn, zelfs tot aan de voleinding, die, vast besloten, uitgegoten zal worden over de verwoeste.

DANIËL 9:27

zeggen de aanhangers van de bedelingenleer dat hij de antichrist is. En wanneer er in vers 27 staat:

Maar halverwege die week zal hij een einde maken aan de offers, zeggen ze opnieuw dat hij de antichrist is.

Maar grammaticaal is daar een probleem mee. Wanneer je het woord 'hij' leest, wat een voornaamwoord is, moet het een antecedent hebben. Er moet een zelfstandig naamwoord zijn. Er moet al een persoon zijn genoemd naar wie je terugverwijst wanneer je 'hij' zegt. Je loopt niet zomaar zonder enige voorafgaande context op iemand af en begint te zeggen: 'Weet je, hij zei dit tegen me.' Die persoon zou zeggen: 'Wie?' Je hebt niet gezegd over wie je het hebt. Sommige mensen praten trouwens wel zo, maar het helpt niet.

Wanneer er een ‘hij’ staat, moet die ‘hij’ een antecedent hebben. Als ‘hij’ de antichrist is, moet de antichrist eerder zijn genoemd. Is dat zo? Ik vind niets. Waar vinden de aanhangers van de bedelingenleer het antecedent voor ‘hij’ als de antichrist? Dat staat volgens hen in vers 26, waar staat:

Na de tweeënzestig weken zal de Messias uitgeroeid worden, maar het zal niet voor Hemzelf zijn. Een volk van een vorst, een volk dat komen zal, zal de stad en het heiligdom te gronde richten. Het einde ervan zal zijn in de overstromende vloed en tot het einde toe zal er oorlog zijn, verwoestingen waartoe vast besloten is.

DANIEL 9:26

Zij zeggen dat de vorst die komen zal de antichrist is, de toekomstige antichrist. En daarom sluit hij, de vorst die komen zal, dit verbond met het volk.

16

De vorst die komen zal

Zonder uitzondering geven alle aanhangers van de bedelingenleer deze exegese. Maar is dit exegese? Is dit werkelijk een redelijke manier om deze passage in overeenstemming te brengen met wat zij willen zeggen? Om te beginnen hebben we gezien dat het volk dat de stad en het heiligdom verwoestte de Romeinen waren. Niet toekomstige Romeinen, maar de Romeinen uit de oudheid, tweeduizend jaar geleden. Zelfs de aanhangers van de bedelingenleer erkennen dit. Zij erkennen dat het volk van de vorst de Romeinen in het jaar 70 na Christus zijn. Dit is niet omstreden.

Maar zij zeggen dat de Romeinen uit het jaar 70 na Christus het volk van een toekomstige vorst zijn. Dat wil zeggen: hij zal een Romein zijn. De antichrist zal een Romein zijn, zeggen ze. Daarom waren de mensen die tweeduizend jaar geleden de tempel verwoestten het volk van deze toekomstige vorst: hetzelfde ras, dezelfde groep. Dat zou kunnen, maar staat er iets in de passage wat daarop wijst? Staat er iets wat erop wijst dat de vorst niet de toenmalige vorst van het volk in die tijd is?

Het enige antwoord dat ze hebben gegeven, is dat er staat:

De vorst die nog zal komen.

Ze zeggen dit werkelijk. Iedereen die helder nadenkt, zou zeggen: „Wat? Zeggen mensen dat echt?” Ja, dat doen ze. Ze zeggen: „We weten dat dit Titus niet is. We weten dat dit niet de Romeinse leider uit de oudheid is, want er staat dat het de vorst is die komen zal. Dat betekent dat hij in de toekomst komt.” Is dat geen geweldig argument?

Dat is het enige argument om van deze vorst een toekomstige antichrist te maken: omdat er staat dat hij komen zal. Blijkbaar komt het niet bij deze mensen op dat Titus in de tijd van Daniël nog moest komen. Dit werd geschreven voordat de Romeinen Jeruzalem binnenvielen. Daarom moesten zowel het volk als de vorst vanuit het gezichtspunt van de profetie nog komen.

Als er wordt gezegd dat iets zal komen, betekent dat niet dat je duizenden jaren later kunt zeggen dat het nog steeds toekomstig is. Jezus zou komen, en Hij is gekomen. Nu erkennen we dat Hij gekomen is, hoewel de profeten vóór Hem zeiden dat Hij zou komen. Als er dus staat dat de vorst zal komen, betekent dat duidelijk alleen dat het vanuit Daniëls gezichtspunt een toekomstige gebeurtenis is. Er staat daar dus werkelijk niets wat hun opvatting ondersteunt. Trouwens, zelfs als de vorst de antichrist was, en er is absoluut geen reden om dat te geloven, betekent dat nog niet dat hij de „hij” zou zijn. In de gebruikte Engelse vertaling staat ‘de vorst die komen zal’. Die vorst vormt geen belangrijk deel van de voorgaande zin. In de hier aangehaalde Nederlandse tekst sluit ‘dat komen zal’ echter aan bij ‘een volk’. Hij is niet eens degene die in de zin handelt. Het is zijn volk dat de stad en het heiligdom verwoest: het volk van de vorst die komen zal. Dat is slechts een voorzetselgroep. De vorst die komen zal, vervult in de zin geen belangrijkere functie dan die van het complement van een voorzetsel. Hij is niet het onderwerp.

17

De Messias bekrachtigt het verbond

Wie is het onderwerp van de voorgaande verzen? De stralende ster, degene op wie in vers 25 en 26 de aandacht gericht is, is de Messias. Wanneer er in vers 27 zonder verdere aanduiding van wie Hij is „Hij” staat, zou je er natuurlijk van uitgaan dat daarmee de Persoon wordt bedoeld over Wie het ging: de Messias. Hij is Degene Die komt. Hij is Degene Die werd afgesneden. Hij is Degene Die het verbond sluit. Hij is Degene Die ervoor zorgt dat de slachtoffers en offers ophouden.

Hoe dan? Door Zijn dood. Door de dood van Jezus maakte Hij een einde aan het offersysteem. Als iemand zegt: „Maar daarna bleven ze offers brengen”, wat dan nog? Heidenen doen dat tot op de dag van vandaag in sommige oerwouden. Dat betekent niet dat die offers enige waarde hebben. Het punt is dat Hij, wat God betreft, een einde maakte aan slachtoffers en offers. Mensen kunnen daarna zoveel offers brengen als ze willen, maar vanaf dat moment zijn het slechts heidense offers. Jezus maakte door Zijn dood een einde aan het offersysteem, en dat wordt in het boek Hebreëen nadrukkelijk bevestigd.

Wat hebben we hier? Ik denk dat vers 26 en 27 mensen in verwarring hebben gebracht omdat ze niet inzien dat die verzen parallel aan elkaar lopen. Vers 26 noemt de dood van de Messias en de verwoesting van Jeruzalem. Vers 27 noemt eveneens de dood van de Messias en de verwoesting van Jeruzalem. De twee verzen gaan dus over dezelfde twee gebeurtenissen, maar geven er verschillende bijzonderheden over.

Vers 26 zegt bijvoorbeeld dat de Messias zal worden afgesneden. Vers 27 zegt dat Hij halverwege de week een einde zal maken aan het slachtoffer en het offer. Dat zijn dezelfde dingen. De dood van de Messias, het afsnijden van de Messias, is wat er een einde aan maakte. Vers 26 vermeldt dat het volk van de vorst die komen zal, de stad en het heiligdom zal verwoesten. Vers 27 spreekt over hetzelfde wanneer er staat:

Op de vleugel van de gruwel komt iemand die verwoesting brengt.

Dat wil zeggen: de gruwel van de verwoesting is dat de Romeinen komen om de stad en het heiligdom te verwoesten. In beide verzen worden dezelfde twee punten genoemd. Ze lopen parallel aan elkaar.

18

Romeinse legers als gruwel van verwoesting

Hoe weet ik dat de gruwel van de verwoesting slaat op de komst van de Romeinen? Mattheüs en Lukas vertellen ons dat. Jezus zei in Mattheüs 24:15:

Wanneer u dan de gruwel van de verwoesting, waarover gesproken is door de profeet Daniël, zult zien staan op de heilige plaats — laat hij die het leest, daarop letten! —

MATTHEÛS 24:15

Maar Lukas, die precies dezelfde uitspraak vastlegt, parafraseert die in Lukas 21. Mattheüs 24:15 zegt:

Wanneer je de gruwel ziet die verwoesting brengt.

In Lukas 21:20 parafraseert Lukas dit en zegt hij:

Wanneer u zult zien dat Jeruzalem door legers omringd wordt, weet dan dat zijn verwoesting nabij is.

LUKAS 21:20

Als je de verzen hiervoor en hierna leest, zul je zien dat dit precies hetzelfde vers is dat zowel Mattheüs als Markus weergeven als de gruwel van de verwoesting. Lukas heeft verduidelijkt wat daarmee wordt bedoeld. Het is Jeruzalem dat door legers wordt omsingeld, iets wat sommige van Zijn discipelen nog zouden meemaken.

Dan moeten jullie vluchten.

19

Waarom er geen onderbreking van 2000 jaar is

Jezus stelt de gruwel van de verwoesting waarover de profeet Daniël sprak, gelijk aan de legers die in de eerste eeuw tegen Jeruzalem optrokken. Dat betekent dat de zeventig weken van Daniël ons niet verder de toekomst in voeren dan de verwoesting van Jeruzalem. Het is niet verrassend dat dit precies is wat de profetie aan het begin zei:

Zeventig weken zijn er bepaald over uw volk en uw heilige stad, om de overtreding te beëindigen, de zonden te verzegelen, de ongerechtigheid te verzoenen, om een eeuwige gerechtigheid tot stand te brengen, om visioen en profeet te verzegelen, en om de Heiligheid van heiligheden te zalven.

DANIËL 9:24

De 490 jaar vormen dus de periode vanaf Daniëls tijd tot het einde van de Joodse orde en de heilige stad. Wie iets verwacht dat verder gaat dan het jaar 70 na Christus, is het oneens met de profetie.

Maar zoals ik al zei, zeggen aanhangers van de bedelingenleer: 'De zeventigste week ligt nog in de toekomst. Er zit hier een onderbreking. De negenenzestigste week eindigde, maar toen kwam de zeventigste week niet meteen; die werd uitgesteld.' Zoals ik je heb laten zien, staat er niets in de profetie wat op zo'n onderbreking wijst. Het is onjuist om te zeggen: 'Het moet in de toekomst liggen, omdat de zes dingen in vers 24 niet zijn gebeurd.' Ze zijn wel gebeurd. Zeggen: 'Maar de antichrist is nog niet gekomen,' doet niet ter zake. Hij wordt in de passage niet genoemd. In de hele profetie komt geen antichrist voor.

Het is veel eenvoudiger dan dat. Het betekent dat de zeventigste week hetzelfde doet als alle andere weken: hij volgde op de vorige. De engel zei:

We gaan het hebben over een periode van zeventig keer zeven, oftewel 490 jaar.

Maar de aanhangers van de bedelingenleer zeggen: 'Er zit hier een onderbreking van 2000 jaar in, dus eigenlijk gaat het niet om 490 jaar. Het is eerder zo'n 2490 jaar, een periode die vijf keer zo lang is als de engel zei.' Dit wordt letterlijke interpretatie genoemd. Er is geen letterlijke verwijzing naar een antichrist, maar voor aanhangers van de bedelingenleer is hij overal in deze passage te vinden. Geen enkele letterlijke interpretatie zou tot zo'n weergave kunnen komen. En 490 jaar weergeven als meer dan 2500 jaar is beslist ook geen letterlijke interpretatie. Het is alsof ik je vroeg om me aanstaande zaterdag naar het vliegveld te brengen, en jij zei: 'Hoe ver is het vliegveld hiervandaan?' Ik zei: 'Volgens mij is het hiervandaan ongeveer 40 mijl. Het is hiervandaan 40 mijl.' En jij zei: 'Ja, dat kan ik doen.' Dus we stappen in jouw auto en rijden in de richting van Seattle. We rijden 35 mijl, 36 mijl, 37 mijl, 38 mijl, 39 mijl. Je verwacht dat het vliegveld binnen ongeveer de volgende mijl komt, maar we rijden 45 mijl, 50 mijl, 100 mijl, 200 mijl. Je zegt: 'Ik dacht dat je zei dat het vliegveld hiervandaan 40 mijl was.' Ik zeg: 'Je hebt het niet begrepen. Tussen de negenendertigste en de veertigste mijl ligt een afstand van 200 mijl. Er zit een onderbreking van 200 mijl tussen de negenendertigste en de veertigste mijl. De werkelijke afstand is dus 240 mijl.' Je zou waarschijnlijk denken dat ik tegen je had gelogen, in plaats van dat ik je informatie had gegeven.

Als de engel werkelijk informatie probeert te geven, moet hij niet misleiden. De engel zei dat er één volledige tijdsperiode is. De volledige tijdsperiode is 490 jaar. Dat is de hele tijdsperiode. Maar de aanhangers van de bedelingenleer zeggen: 'Eigenlijk is die ongeveer vijf keer zo lang. De engel hield alleen enkele heel belangrijke details verborgen.' Als God werkelijk misleidende informatie gaf over de totale tijdsduur, zou het vriendelijker van God zijn geweest om helemaal niets over de tijd te zeggen. Zeg gewoon: 'Deze dingen zullen ooit gebeuren,' en dat zou prima zijn. In plaats daarvan geeft Hij een tijdsperiode. Het interessante is dat het vervuld is. Maar hoe en wanneer?

20

Begin- en eindpunt van de profetie

Het probleem bij het begrijpen hiervan is dat de profetie een beginpunt en een eindpunt heeft. Het wordt als volgt verwoord:

U moet weten en begrijpen: vanaf de tijd dat het woord uitgaat om te laten terugkeren en om Jeruzalem te herbouwen tot op Messias, de Vorst, verstrijken er zeven weken en tweeënzestig weken. Plein en gracht zullen opnieuw gebouwd worden, maar wel in benauwde tijden.

DANIËL 9:25

Dat is wanneer de profetie, de 490 jaar, begint: vanaf een bevel. Het probleem is dat er drie van zulke bevelen zijn geweest, en er zijn christenen die het begin van deze profetie bij elk van die bevelen leggen. Er zijn dus drie verschillende kampen, die elk de profetie op een ander moment laten beginnen, bij een van de drie verschillende bevelen.

Het andere probleem is dat de profetie eindigt met Messias de Vorst, met de komst van de Messias. Over welke gebeurtenis in het leven van de Messias hebben we het? Is het de geboorte van de Messias? Is het het begin van het openbare optreden van de Messias? Is het Zijn dood? Ook dat wordt niet gezegd. Alles wat we weten, is dat Messias de Vorst zich ergens aan het einde van de profetie bevindt en dat een bevel om Jeruzalem te herstellen aan het begin staat. Er zijn drie van zulke bevelen, en dus drie mogelijke beginpunten. En er zijn minstens drie verschillende manieren waarop je haar zou kunnen laten eindigen: bij de geboorte van de Messias, bij het begin van Zijn openbare optreden, of aan het einde van Zijn openbare optreden, toen Hij stierf. Daardoor wordt het bijna onmogelijk om precies te weten hoe het beginpunt zich tot het eindpunt verhoudt, omdat de profetie daar voldoende dubbelzinnig over is. Eén ding kan echter wel worden gezegd: hoe je het ook opvat, uiteindelijk wijst het naar Jezus.

21

De decreten van Cyrus en Artaxerxes

De meest problematische opvatting is die waarin het bevel wordt gezien als het bevel van Cyrus. Toen Cyrus in 539 voor Christus Babylon veroverde, vaardigde hij daarna een bevel uit. In 536 voor Christus bepaalde hij dat de Joden mochten terugkeren om hun tempel in Jeruzalem te herbouwen. Dat is het belangrijkste van de drie bevelen die werden uitgevaardigd, omdat het natuurlijk het bevel is waarover Jesaja profeteerde. Het is het bevel dat een einde maakte aan de ballingschap. Daarom hebben veel geleerden gemeend dat dit het bevel is dat je moet gebruiken.

Het probleem daarmee is dat je, als je vanaf dat punt 483 jaar vooruitrekent — dat zijn de 69 weken totdat de Messias geacht wordt te komen; bedenk dat de Messias na 69 weken geacht wordt te komen — uitkomt in 53 voor Christus wanneer je vanaf 536 voor Christus 483 jaar vooruitrekent. Dat is duidelijk 50 jaar vóór de geboorte van Jezus en ongeveer 80 jaar vóór Zijn openbare optreden of Zijn dood. Velen zouden het bevel van Cyrus dus eenvoudigweg uitsluiten omdat het niet werkt. Het komt niet uit bij het juiste jaar.

De volgende theorie, die werd aangehangen door Isaac Newton, Halley's Bible Handbook, de Treasury of Scripture Knowledge en anderen, begint bij het decreet van Artaxerxes. Dat is het decreet waardoor Ezra terug mocht gaan en enig herstelwerk mocht verrichten onder de ballingen die naar Jeruzalem waren teruggekeerd. Dit was in 457 voor Christus. Als je vanaf 457 voor Christus de 69 weken, oftewel 483 jaar, vooruitrekent, kom je uit in het jaar 26 na Christus. Veel geleerden geloven dat Jezus in dat jaar met Zijn openbare bediening begon. Als je dus uitgaat van dit eerste decreet van Artaxerxes in 457 voor Christus, eindigt de 69e week aan het begin van Jezus' bediening in 26 na Christus.

Dat werkt redelijk goed, maar er zijn een paar problemen. Eén daarvan is dat het decreet van Artaxerxes veel minder waarschijnlijk werd gezien als een belangrijk decreet om Jeruzalem te herstellen en te herbouwen, terwijl het decreet van Cyrus veel belangrijker was en eerder was uitgevaardigd. Het decreet van Artaxerxes is enigszins een anticlimax en een vreemde plek om de telling te beginnen. Maar het is

een mogelijke plek, want daar is sprake van een decreet, en de profetie begint met een decreet om Jeruzalem te herstellen en te bouwen. Maar deze Artaxerxes heeft niet werkelijk een decreet uitgevaardigd om Jeruzalem te herstellen en te herbouwen. De berekening klopt goed, maar gezien de aard van dat decreet en de betekenis ervan in vergelijking met andere decreten, lijkt het een onwaarschijnlijk beginpunt. De dispensationalisten gaan allemaal uit van een derde beginpunt, namelijk het tweede decreet van Artaxerxes. Dit is het decreet waardoor Nehemia terug mocht gaan. Deze decreten worden allemaal in de Schrift genoemd. In het jaar 444 of 445 voor Christus vaardigde Artaxerxes naast het eerste decreet een tweede decreet uit. Dat was twaalf jaar later.

22

Andersons berekening tot Palmzondag

De dispensationalisten volgen in feite een van de kerkvaders, Julius Africanus, die aan het begin van de derde eeuw leefde. Africanus meende dat het decreet waarmee de 490 jaar begonnen dit decreet was, dit derde decreet van Artaxerxes. Nehemia kreeg toestemming om de muren van Jeruzalem te gaan herstellen, en daarom zou je dit een decreet tot herstel en herbouw van Jeruzalem kunnen noemen. Als je daar begint en 483 jaar, oftewel 69 weken, vooruitrekent, kom je uit in het jaar 39 na Christus.

39 na Christus is enkele jaren te laat. Sir Robert Anderson maakte echter in een boek met de titel *The Coming Prince* enkele zeer nauwkeurige berekeningen. Hij beseftte dat wij jaren meten aan de hand van onze kalender met jaren van 365 dagen. De Joden gebruikten een kalender met jaren van 360 dagen, wat betekent dat de jaren voor hen sneller voorbijgingen dan voor ons. Ieder jaar beginnen zij het volgende jaar vijf dagen eerder dan wij, en die vijf dagen stapelen zich in de loop van honderden jaren op. Hij had dit uitgerekend, met inbegrip van schrikkeljaren enzovoort. Hij berekende dat wanneer je het Joodse maanjaar gebruikt, waarvan het begrijpelijk is dat de Bijbelschrijvers daarmee gerekend zouden kunnen hebben, het jaar 39 na Christus zeven jaar teruggebracht wordt, tot 32 na Christus. De gedachte is dat Jezus in dat jaar werd gekruisigd.

Sir Robert Anderson zei zelfs dat het decreet van Artaxerxes op 14 maart 445 voor Christus werd uitgevaardigd en dat Jezus op Palmzondag, 6 april 32 na Christus, op de ezel Jeruzalem binnenreed. Het werkelijke aantal dagen tussen het decreet en Palmzondag zou berekend zijn op 173.880 dagen. Tussen het decreet en Palmzondag lagen 173.880 dagen. Als je dat verdeelt in jaren van elk 360 dagen, kom je uit op 483 jaar, oftewel precies 69 weken.

De berekeningen van Sir Robert Anderson zijn door dispensationalisten vrij consequent gevolgd. Scofield, die beslist een van de voornaamste dispensationalisten is, hing deze opvatting aanvankelijk aan. Later ging hij echter geloven dat het decreet van Cyrus het juiste was.

23

Problemen met de Palmzondagberekening

Een van de problemen is natuurlijk dat er onder geleerden geen algemene overeenstemming bestaat over het jaar waarin Jezus stierf. Daarom bestaat er ook geen volledige overeenstemming over de datum van Palmzondag. Sommige geleerden geloven dat Jezus in het jaar 30 na Christus stierf. Dat zou een paar jaar te vroeg zijn voor de datering van Robert Anderson. Zij geloven dat Jezus' bediening in 26 na Christus begon en in 30 na Christus eindigde met Zijn kruisiging. Anderen geloven dat Hij in 33 na Christus stierf, wat dan weer een jaar later is dan de berekeningen van Sir Robert Anderson. Sommigen plaatsen Palmzondag op 30 maart 33 na Christus, in plaats van op 6 april 32 na Christus.

Met andere woorden, de werkelijke datum van Palmzondag is niet met zekerheid bekend. De berekeningen van Sir Robert Anderson kloppen daarom alleen als hij de juiste datum voor Palmzondag heeft, en dat zou kunnen. Het klopt vrij goed, als we ervan uitgaan dat we het jaar van 360 dagen moeten gebruiken, samen met al die andere factoren die hij gebruikte.

Maar een van de problemen is dat dit geen decreet was om Jeruzalem te herbouwen en te herstellen. Het was slechts een decreet om te helpen de muren te herstellen die beschadigd waren. De stad zelf was toen al tientallen jaren gebouwd, als gevolg van het

decreet van Cyrus. Daarom lijkt het decreet van Cyrus het juiste te zijn.

De opvatting van de dispensationalisten is dat de 69e week eindigt aan het einde van Jezus' bediening, dus op Palmzondag. Bij de dispensationalisten lopen de eerste 69 weken door tot Palmzondag, zodat Jezus' bediening binnen de 69 weken valt en eindigt wanneer de 69 weken eindigen. Vervolgens zeggen zij dat de 70e week wordt uitgesteld. Die is zelfs nu nog niet begonnen.

24

Jezus' bediening in de zeventigste week

Bij de andere twee manieren om dit te berekenen, aan de hand van het decreet van Cyrus of het eerste decreet van Artaxerxes, eindigen de 69 weken bij het begin van Jezus' bediening. De 70e week begint dan aan het begin van Jezus' bediening. Jezus verschijnt en wordt gedoopt aan het einde van de 69e week. Hij sterft niet aan het einde van de 69e week, maar begint op dat moment Zijn bediening. Zijn bediening loopt daarom door gedurende de eerste helft van de 70e week. Zijn bediening van drieënhalf jaar vormt de eerste helft van de 70e week.

Het is moeilijk te weten wat er in de tweede helft gebeurde. Bedenk dat de 70 weken de periode waren waarin God met de Joden handelde. Na Pinksteren werden een tijdlang alleen Joden geëvangeliiseerd, tot de bekering van Paulus. Niemand weet precies wanneer dat was, maar drie of drieënhalf jaar na de kruisiging is geen slechte schatting. Het is mogelijk dat de tweede helft van de 70e week gewoon haar verloop had doordat er tot de Joden werd gepredikt voordat de heidenen werden geëvangeliiseerd. Daarmee zou de 70e week waarin God met Israël handelde, vervuld zijn.

Anderen denken dat de tweede helft van de 70e week na de kruisiging van Christus werd uitgesteld en dat die samenvalt met de Joodse Oorlog, omdat de profetie inderdaad over de verwoesting van Jeruzalem spreekt. De Joodse Oorlog was dan dus de tweede helft van de 70e week, en er zat zoiets als een generatie tussen de eerste en de tweede helft. Daarop is misschien dezelfde spot van toepassing als op het idee van de bedelingenleer dat er een onderbreking van 2000 jaar is. Maar volgens mij zou die spot

wel enigszins getemperd moeten worden, want zeggen dat iets 35 jaar werd uitgesteld, is niet hetzelfde als zeggen dat het 2000 jaar werd uitgesteld. We hebben hiervan een precedent in Exodus, toen God bij de Sinaï het verbond met de Joden sloot. Ze verwachtten rechtstreeks het Beloofde Land binnen te gaan en hadden er in elf dagen kunnen komen. Maar vanwege hun opstandigheid werd het een hele generatie uitgesteld, en dat was niet voorzien. Het is mogelijk dat er na het sluiten van het nieuwe verbond eveneens een generatie uitstel was, vóór de volledige verwoesting van Jeruzalem en de volledige vervulling van de profetie.

25

De Messias midden in de week gedood

Ik kies voor geen van beide standpunten. Ik zeg dat er meer dan één mogelijke verklaring is voor de tweede helft van de 70e week. Maar het is logisch dat Jezus Zijn bediening aan het begin van de 70e week begon en midden in de week werd afgesneden.

Nu staat er in vers 26 dat na de 62 weken, wat in totaal 69 weken betekent:

Na de tweeënzestig weken zal de Messias uitgeroeid worden, maar het zal niet voor Hemzelf zijn. Een volk van een vorst, een volk dat komen zal, zal de stad en het heiligdom te gronde richten. Het einde ervan zal zijn in de overstromende vloed en tot het einde toe zal er oorlog zijn, verwoestingen waartoe vast besloten is.

DANIËL 9:26

Daarom zegt iemand die de bedelingenleer aanhangt dat de Messias aan het einde van de 69e week sterft. Maar er staat niet dat Hij aan het einde van de 69e week sterft. Er staat: na de 69e week. Er staat niet hoelang daarna. De 69e week loopt ten einde, en daarna verliezen we de Messias. Hoelang daarna? Dat wordt ons in vers 27 verteld:

Hij zal voor velen het verbond versterken, één week lang.
Halverwege de week zal Hij slachtoffer en graanoffer doen ophouden. Over de gruwelijke vleugel zal een verwoester zijn, zelfs tot aan de voleinding, die, vast besloten, uitgegoten zal worden over de verwoeste.

DANIEL 9:27

Het lijkt dus logischer dat de 69 weken aflopen aan het begin van Jezus' bediening dan aan het einde van Zijn bediening. Daarom is dit een andere aanname dan die van de aanhangers van de bedelingenleer.

26

Cyrus als waarschijnlijk beginpunt

Dit is ingewikkeld. Daarom heb ik je er aantekeningen over gegeven. Laat ik alleen dit zeggen: het decreet van Cyrus zou het meest voor de hand liggende decreet zijn, maar het probleem wordt gevormd door de jaartallen. Volgens die berekening loopt de periode vijftig jaar vóór de geboorte van Christus af. En toch is het het decreet van Cyrus dat in het Nieuwe Testament wordt aangewezen als het decreet waardoor de Joden uit gevangenschap werden vrijgelaten. Met het decreet van Cyrus kwam de gevangenschap ten einde. Jesaja voorspelde dat Cyrus degene zou zijn die tegen Jeruzalem zou zeggen:

Jeruzalem zal herbouwd worden.

JESAJA 44

Weet je nog, Jesaja 44 en 45?

Kores is Mijn dienaar, die tegen Jeruzalem zegt: ‘U zult herbouwd worden.’

JESAJA 44

Het decreet van Cyrus hield in dat Jeruzalem herbouwd zou worden. Josephus zegt dat Cyrus de Joden toestemming gaf om naar hun eigen land terug te keren en hun stad en de tempel van God te herbouwen. In een brief die Cyrus zelf aan de bestuurders van Syrië schreef, zei Cyrus: ‘Ik heb alle Joden die in mijn land wonen en die dat willen, toestemming gegeven om naar hun eigen land terug te keren, hun stad te herbouwen en de tempel van God in Jeruzalem te bouwen op dezelfde plaats waar die vroeger stond.’

Cyrus zegt dus dat hij een decreet uitvaardigde dat de Joden moesten terugkeren en Jeruzalem moesten herbouwen, en Jesaja zei dat Cyrus degene zou zijn die dat zou doen. Het lijkt onnatuurlijk om een ander decreet als beginpunt te nemen, want alle latere decreten waren betrekkelijk onbeduidend. Met het decreet van Cyrus kwam de gevangenschap ten einde en daarom lijkt dat het decreet te zijn om Jeruzalem te herstellen en te bouwen.

27

Onzekere Perzische chronologie

Maar hoe kunnen we dit rekenkundig kloppend krijgen? Er zijn een paar mogelijkheden. Eén mogelijkheid is te zeggen dat het niet noodzakelijk zo rekenkundig bedoeld is, maar dat het een algemene aanduiding van een tijdsperiode is in plaats van een exacte periode. Maar er is nog iets waarop veel geleerden hebben gewezen. De jaartallen die we voor Cyrus hebben, en alle jaartallen die ik je heb gegeven, zijn gebaseerd op berekeningen van een Griekse astronoom die Ptolemaeus heette.

Ptolemaeus leefde in de tweede eeuw na Christus, en al onze jaartallen uit de oudheid zijn op zijn berekeningen gebaseerd. Als je een chronologie van de oude geschiedenis probeert uit te werken, is dat een heel ingewikkelde opgave. De jaartallen van Ptolemaeus zijn de jaartallen die geleerden tegenwoordig over het algemeen volgen. Het probleem is dat Ptolemaeus niet noodzakelijk wist hoelang het Perzische Rijk heeft bestaan. Hij zei dat er na Cyrus tien koningen van Perzië waren. Rond dezelfde tijd zei Clemens van Alexandrië dat er na Cyrus acht koningen waren. De profetie van Daniël lijkt te zeggen dat er na Cyrus drie of vier zouden zijn. We zullen dat zien wanneer we bij hoofdstuk 11 komen: er zouden nog drie of vier koningen zijn.

Dit is Daniël, hoofdstuk 11, vers 2:

Nu zal ik u dan de waarheid bekendmaken. Zie, er zullen nog drie koningen in Perzië aan de macht komen, en de vierde zal grotere rijkdom verwerven dan alle anderen. Als hij sterk geworden is door zijn rijkdom, zal hij allen opzetten tegen het koninkrijk Griekenland.

DANIËL 11:2

Het klinkt alsof er maar ongeveer half zoveel koningen zijn, of nog minder, als het aantal dat Ptolemaeus noemde.

De verslagen van Ptolemaeus en zijn bronnen zijn door veel historici ernstig in twijfel getrokken. Het is mogelijk, en sommigen geloven dat dit zo is, dat Ptolemaeus het Perzische Rijk in zijn berekeningen 80 jaar langer heeft laten voortduren dan hij had moeten doen, dat hij slechte bronnen had, en dat we in feite al die jaartallen van vóór Christus 80 jaar naar voren zouden moeten schuiven vanwege de misrekeningen van Ptolemaeus.

Niemand weet het zeker. Ptolemaeus wist het niet, en wij weten het niet. We kunnen niet echt beweren dat het zo is, dat hij een fout heeft gemaakt. Het enige wat we kunnen zeggen, is dat hij andere informatie gaf dan Josephus, Clemens van Alexandrië, Daniël en anderen over de duur van de Perzische heerschappij. Ptolemaeus berekende dat het Perzische Rijk vóór Alexander 206 jaar duurde. Als die

periode in werkelijkheid ongeveer 126 jaar duurde, zouden zijn jaartallen er circa 80 jaar naast kunnen zitten. Niemand weet het, dus dit is volkomen onbekend. Daarom zijn alle jaartallen van vóór Christus die we gebruiken onjuist en zouden ze ongeveer 80 jaar naar voren moeten worden geschoven.

Of dit wel of niet moet gebeuren, daar kan iedereen slechts naar gissen. Maar er is een aanzienlijk aantal oudere geleerden dat gelooft dat het decreet van Cyrus het decreet is waarnaar werd verwezen, en dat alleen dat decreet logisch is als het decreet waarnaar werd verwezen. Als de jaartallen van Ptolemaeus onjuist waren — en niemand kan inspiratie aan Ptolemaeus toeschrijven, maar wel aan Daniël — als Ptolemaeus dacht dat er nog tien koningen van Perzië waren, maar Daniël zei dat er drie of vier zouden zijn, dan zou de Perzische heerschappij veel korter kunnen zijn dan Ptolemaeus dacht. Daarom zou het decreet van Cyrus in feite 483 jaar vóór het begin van Jezus' bediening uitgevaardigd kunnen zijn.

Dit zou zo kunnen zijn. We kunnen niet beweren dat het zo is, en daarom zullen we het daarbij moeten laten: onzeker. Wat we wel kunnen zeggen, is dat, welke berekeningen je ook gebruikt, de 70 weken aflopen tijdens of rond het leven van Jezus, in elk geval binnen een eeuw. Dus de Messias zou gekomen moeten zijn in dezelfde eeuw waarin Jezus kwam. De precieze datering is afhankelijk van een aantal variabelen en, zoals ik al zei, we kunnen het niet echt met zekerheid weten, hoewel sommigen beweren van wel.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Daniël 9:20
- Mattheüs 18:22
- Daniël 9:26
- Mattheüs 24:21
- Openbaring 7:14
- Daniël 9:24
- Jesaja 61:1

- Jesaja 61:2
- Mattheüs 23:29-32
- Hebreëën 9:25-26
- 2 Korinthe 5:19
- Romeinen 3:21
- Romeinen 3:25-26
- Lukas 21:22
- Johannes 2:19
- Handelingen 10:38
- Hebreëën 9:11-12
- Daniël 9:25
- Daniël 10:20
- Daniël 9:27
- Mattheüs 24:15-16
- 2 Thessalonicenzen 2:4
- Mattheüs 24:15
- Lukas 21:20
- Jesaja 44
- Daniël 11:2

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.